

REFERENCES:

1. Ammel'burg G. Predpriyatje budushhego: struktura, metody, stil' rukovodstva / Per. s nem. – M.: Mezhdunarodnye otnoshenija, 1997. – 415 s.
2. Ansoff I. Novaja korporativnaja strategija / Ansoff I. – SPb.: Piter, 1999. – 416 s.
3. Barabash O. V. Metody vrahuvannja dii' kul'turnyh chynnykiv u marketyngovyh modeljah // Aktual'ni problemy ekonomiky, 2006, N №9. – S. 101–106.
4. Benders'kyj Ju. Rol' investycij ta innovacij u restrukturyzaciji ekonomiky / Ju. Benders'kyj // Ekonomika Ukraïny. – 1998. – №9. – S. 39–47.
5. Berezin I. Marketing i issledovanija r'inkov. – M.: Russkaja delovaja literatura, 1999. – s.102
6. Derev'janchenko T. J. Marketyngovyj audyt : navch.–metod. posib. dlja samost. vyvch. dyscypliny / T. J. Derev'janchenko. – K. : KNEU, 2007. – 222 s.
7. Mnyh J. Suchasnyj ekonomichnyj analiz: pytanija metodologii' ta organizaciji' / J. Mnyh // Buhgalters'kyj oblik i audyt. – 2008. – № 1. – S. 55-61.
8. Pavlenko A. F. Marketyng: pidruchnyk / A. F. Pavlenko, A. V. Vojchak. – K. : KNEU, 2008. – 246 s.
9. Jurkivs'ka L. J. Suchasni pidhody do ekonomichnogo analizu marketyngovoi' dijial'nosti na pidpryjemstvah-vyrobnykah tovariv masovogo vzhytku / L. J. Jurkivs'ka // Problemy teorii' ta metodologii' buhgalters'kogo obliku, kontrolju i analizu. – Vypusk 3 (9). – 2007. – S. 239-258
10. Drucker P. Managing in the next society. – N.Y.: Truman Talley Books / St. Martin's Press, 2002. – 351 p.
11. Morgan, N. Marketing productivity, Marketing audits, and systems for marketing performance assessment. Integrating multiple perspectives // Journal of Business Research. – 2002. – №55. – Pp. 363–375.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДУ ДО СУТНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

IMPROVING THE APPROACH TO THE ESSENCE OF ORGANIZATIONAL SUPPORT FOR MONITORING FINANCIAL SECURITY OF SMALL BUSINESS

У статті вдосконалено підхід до сутності організаційного забезпечення контролю фінансової безпеки малого підприємництва. Досліджено специфіку структурного підходу до сутності організаційного забезпечення, нормативно-методичного підходу до сутності організаційного забезпечення. Ідентифіковано сутність організаційного забезпечення державного фінансового контролю фінансової безпеки малого підприємництва. Отримані результати дають змогу виділити схему базових структурних частин організаційного забезпечення державного фінансового контролю, що формується на основі структурних регламентів як сукупності документів, що необхідні для забезпечення високого рівня організованості відповідного контролю.

Ключові слова: оцінка, організаційне забезпечення, фінансова безпека, мале підприємництво.

В статті усовершенствован подход к сущности организационного обеспечения контроля финансовой безопасности малого предпринимательства. Исследована специфика структурного подхода к сущности организационного обеспечения, нормативно-методического подхода к сущности организационного обеспечения. Идентифицирована сущность организационного обеспечения государственного контроля финансовой безопасности малого предпринимательства. Полученные результаты

позволяют выделить схему базовых структурных частей организационного обеспечения государственного финансового контроля, который формируется на основе структурных регламентов как совокупности документов, необходимых для обеспечения высокого уровня организованности соответствующего контроля.

Ключевые слова: оценка, организационное обеспечение, финансовая безопасность, малое предпринимательство.

Provision formed by the author allow to state that organizational support for state control of the financial security of small enterprises should be considered a set of interdependent and interacting structural elements (within the organizational structure of government financial security) and the rules operating as the system and create conditions for normal flow of control processes and transactions that can occur in such a system. This comprehensive organizational support of state financial control will acquire functional and structural characteristics. The results can provide a scheme of basic structural parts of organizational support of state financial control, which is based on the structural regulations, as a set of documents (e.g. standards, rules and regulations) that are necessary to ensure a high level of organization of the relevant control through regulation or restriction of controllers work and control process.

Key words: evaluation, organizational support, financial security, small business.

УДК 336.77:334.012.64

Королович О.О.

старший викладач кафедри обліку та оподаткування
Мукачівський державний університет

Постановка проблеми. Під поняттям «оцінка» загальноприйнятим є розуміння засобу чисельного виразу стану об'єкту дослідження залежно

від наближення його окремих параметрів до оптимального стану, за якого забезпечується позитивний ефект (або вдосконалення) у сфері

фінансової безпеки малого підприємництва. Враховуючи площину встановлення діагнозу, загальними об'єктами дослідження визначено:

1) форми організації Державного фінансового контролю фінансової безпеки, а саме встановлені зразки та шаблони, що документально забезпечують організацію контрольного процесу;

2) методи організації Державного контролю фінансової безпеки, а саме систематизована сукупність технологічних кроків та дій, які необхідно реалізувати з метою організації контрольного процесу.

Результатом оцінки має стати розпізнання певних проблем та ідентифікація діагнозу в таких площинах:

1) узагальнений результат оцінки, що визначає, відповідає або не відповідає (прийнятим нормативам тригерної системи) стан фінансової безпеки діяльності малого підприємництва як об'єкта діагностування;

2) узагальнений висновок та пропозиції, що визначають причину невідповідності стану об'єкта дослідження (до встановлених нормативів) та конкретні оптимізаційні заходи, які необхідно вжити для виправлення становища.

У межах ідентифікації загальноприйнятної термінології діагностики форм та методів організації фінансового контролю важливою є сутність організаційного забезпечення, що розглядається в працях багатьох учених-економістів [2; 9; 11]. Разом із тим, єдиного підходу до створення комплексного організаційного забезпечення у визначеній площині контрольної діяльності не вироблено.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі питання організаційного забезпечення контролю фінансової безпеки малого підприємництва висвітлено в працях Моїсеєнко Е.В. та Лаврушиної Е.Г. [3], Рожнова В. [8], Ковальчука В.В. та Поліщука Т.О. [1]. Разом із цим більшість праць мають фрагментарний характер та ґрунтуються на персоніфікованому підході до сутності категорії організаційного забезпечення. Крім того, окремою категорією організаційного забезпечення контролю фінансової безпеки малого підприємництва залишилася поза увагою науковців.

Постановка завдання. Метою статті є вдосконалення підходу до сутності організаційного забезпечення контролю фінансової безпеки малого підприємництва. Окреслена мета актуалізує такі дослідницькі завдання: дослідження специфіки структурного підходу до сутності організаційного забезпечення; дослідження специфіки нормативно-методичного підходу до сутності організаційного забезпечення; дослідження специфіки підходу до сутності організаційного забезпечення державного фінансового контролю фінансової безпеки малого підприємництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відсутність єдиного підходу до створення комплексного організаційного забезпечення, контролю фінансової безпеки малого підприємництва пов'язане із відсутністю консенсусу в розумінні самого поняття «організаційне забезпечення», яке вченими розглядається в розрізі різних підходів, а саме [5; 8]: структурного; нормативно-методичного; процесного.

Так, структурний підхід ідентифікує «організаційне забезпечення» як:

1) сукупність документів, які визначають органи контролю як структуру, з характерними правами та обов'язками контролерів та експлуатаційного персоналу [3];

2) положення, інструкції, накази, кваліфікаційні вимоги та інші документи, що регламентують організаційну структуру роботи системи, та їх взаємодію з комплексом засобів автоматизації [8].

Відтак, у межах такого підходу: 1) організаційне забезпечення державного фінансового контролю фінансової безпеки малого підприємництва може визначатися через перерахування його складників, таких як сукупність документів, що регламентують функціонування організаційної структури органів контролю та саме ця організаційна структура; 2) основний акцент спрямовано на групування контрольних робіт: за виконавцями (у межах окремих підрозділів органів контролю); за посадами контролерів (у межах відносин «керування – підпорядкування»).

Разом із тим окреслений підхід не забезпечує погляду на організаційне забезпечення такого контролю як на гучку систему (що потрібно для частини контрольних процесів варіативного характеру, необхідність реалізації яких обумовлено ситуаційно). Окреслене обмежує функції організаційного забезпечення, що проілюстроване в табл. 1.

Нормативно-методичний підхід, був сформульований Ковальчуком В.В. та Поліщуком Т.О. Автори розглядають організаційне забезпечення як сформульовані норми, які відображені в певних нормативно-методичних документах (затверджених у встановленому порядку компетентними органами) [1]. Фактично підхід ідентифікує визначене поняття щодо державного фінансового контролю фінансової безпеки малого підприємництва як сукупність контрольних норм, виражених у межах документів, потрібних для регулювання внутрішньої контрольної діяльності та створення сприятливих умов для її розвитку. Однак тут основні акценти зосереджені на комплексі методичного забезпечення з організаційної контрольної роботи органів контролю (що складаються з: інструкцій, методик, описів технологічного процесу, методичних рекомендацій, переліків контрольних робіт та інших документів, що повинні застосовуватися за певних умов [5]). Відтак, ідеальною буде лише

така ситуація, за якої для кожної посади створено комплекс документів, який охоплює всі робочі ситуації, а це в практичній площині забезпечити складно. Крім того, це забезпечить адекватну реакцію винятково в типових ситуаціях, які в сучасному динамічному середовищі не є єдино можливими. Окреслені недоліки нормативно-методичного підходу обмежують функції організаційного забезпечення (що вже було проілюстроване в табл. 1).

Процесний підхід реалізовано Кардашевським В.В., який ідентифікує «організаційне забезпечення» як сукупність організованих відповідно до діючого законодавства заходів (які в даному випадку проводяться суб'єктами регіонального або державного управління) щодо реалізації прийнятого управлінського рішення в умовах конкретної оперативної обстановки [5]. Окреслений підхід найбільш прийнятний, він ураховує, що сучасне середовище існування будь-якого регіону постійно змінюється (у т.ч. у площині фінансової безпеки малого підприємництва) та потребує від нього швидкої реакції на зміни.

Враховуючи наведені положення, вважаємо, що найбільш доцільною є ідентифікація організаційного забезпечення державного фінансового контролю фінансової безпеки малого підприємництва як гнучкої мережі взаємодіючих контрольних проце-

сів, що виникають у межах організаційних структур управління регіоном та підтримують значну кількість завдань, а відповідно, і значний перелік цілей (що залежать від специфіки регулювання та підтримки малого підприємництва). Разом із тим на всіх етапах розвитку важливим є кінцеве покращання становища бізнес-середовища (представленого широким колом факторів, які прямо чи опосередковано впливають на ефективність підприємницької діяльності) [10]. Із застосуванням даного підходу є можливість акцентування уваги на послідовності лише тих його етапів, що легко передбачити. Це обмежує базову функцію організаційного забезпечення сферою підвищення ефективності державного фінансового контролю фінансової безпеки діяльності малого підприємництва.

Відповідно, нами була виділена недосконалість процесного, нормативно-правового та структурного підходів. Закономірно необхідним є забезпечення цілісності організаційного забезпечення державного фінансового контролю, що може бути реалізоване на основі комплексного підходу. Це пов'язане з тим, що такий підхід ґрунтується на принципах:

- цілісності контролю (відповідно до ідей Підласого І.П. [7]), що забезпечується на основі: 1) організаційної єдності цілей, завдань, змісту (через

Таблиця 1

Функції організаційного забезпечення державного контролю фінансової безпеки малого підприємництва в розрізі підходів

Підхід	Базова функція	Особливості реалізації функцій організаційного забезпечення	Специфічна функція
Процесний	Підвищення ефективності державного фінансового контролю фінансової безпеки малого підприємництва.	Реалізується на основі підвищення гнучкості мережі взаємодіючих контрольних процесів. Зважаючи на те, що сукупність контрольних операцій формує процедуру контролю, кілька процедур утворюють технологічну фазу контролю, а фази – етап контрольного процесу, реалізація функції може здійснюватися тільки за передбачуваними комплексами робіт. При цьому, враховуючи, що контрольний процес складається з чисельних контрольних операцій*, обмеження функції досить вагомим.	Часткове спрямування контрольних впливів у межах системи державного фінансового контролю. Часткова координація контрольного впливу всіх структурних підрозділів та посадових осіб органів контролю.
Нормативно-методичний		Реалізується в межах окреслення контрольних норм у документах для регулювання внутрішньої контрольної діяльності. Реалізація функції в повному обсязі неможлива, оскільки комплекс відповідних документів має охоплювати всі робочі ситуації контролерів. Це в межах динамічного середовища неможливо.	Часткове спрямування контрольних впливів у межах системи державного фінансового контролю фінансової безпеки малого підприємництва.
Структурний		Реалізується в межах ідентифікації та групування контрольних робіт: за виконавцями (у межах окремих підрозділів); за посадами контролерів (у межах відносин «керування – підпорядкування»). Реалізація функції у повному обсязі неможлива, оскільки не забезпечується погляд на організаційне забезпечення державного фінансового контролю фінансової безпеки малого підприємництва як на гучку систему.	Часткова координація контрольного впливу всіх структурних підрозділів та посадових осіб.

* Дія над економічними даними (інформацією), що має на меті дістати різні проміжні та результативні показники, придатні для оцінювання результату роботи та прийняття управлінських рішень [8; 5; 6].

Джерело: розроблено автором

структурування фінансового контролю в розрізі етапів, що легко передбачити); 2) взаємодії методів і форм контролю. Це дає змогу сформувати систему неформальних комунікацій, що приводить до координації праці контролерів (формування системи взаємного узгодження) та забезпечення контролю однієї особи над своєчасним виконанням контрольних завдань, які є результатом поділу праці, і координації роботи (формування системи прямого контролю) [6].

Окреслене (у площині державного фінансового контролю) змушує організаційне забезпечення виконувати низку базових функцій, таких як: підвищення ефективності контролю та його гармонійний розвиток; усебічний розвиток контролю; орієнтація на організаційну цілісність;

- системного підходу (відповідно до ідей Ковальчука С.В [3]), що забезпечується на основі: всебічної ідентифікації причинних взаємозалежностей організаційних процесів державного фінансового контролю; формування системи вхідних параметрів функціонально-структурної ієрархічної будови системи державного фінансового контролю, враховуючи специфіку її зміни у межах досліджуваного об'єкту у просторі і часі; результативних та проміжних параметрів конкретного процесу

(за напрямками фінансового контролю). Такі елементи організаційного забезпечення дадуть змогу досягти досконалої взаємодії складових елементів та фактично побудувати систему зі стандартизованими характеристиками контрольного процесу типових контрольних операцій та кваліфікацій.

У площині державного контролю фінансової безпеки це змушує організаційне забезпечення виконувати низку специфічних функцій щодо: спрямування контрольних впливів; органічного поєднання різних видів взаємного контролю і самоконтролю; єдності та координації контрольних впливів всіх структурних підрозділів державних органів контролю спеціалізованої та загальної компетенції та посадових осіб, які займаються фінансовою роботою.

Функції організаційного забезпечення державного фінансового контролю фінансової безпеки в межах комплексного підходу охарактеризовані в табл. 2. Відтак, організаційне забезпечення державного контролю фінансової безпеки діяльності малого підприємства – це комплекс взаємозалежних та взаємодіючих структурних елементів (у межах організаційної структури державного управління фінансовою безпекою) і правил, що функціонують як система та формують умови для

Таблиця 2

Функції організаційного забезпечення державного контролю фінансової безпеки діяльності малого підприємництва в межах комплексного підходу

Базові функції	Особливості реалізації функцій організаційного забезпечення		Специфічні функції	Особливості реалізації функцій організаційного забезпечення (загальні – властиві всім функціям)
	Індивідуальні (властиві конкретній функції)	Загальні (властиві всім функціям)		
Підвищення ефективності державного фінансового контролю	На основі одночасного вирішення не однієї, а декількох контрольних завдань (що підвищують результативність будь-якого контролю).	Між цілями, завданнями, змістом, методами та формами контролю формуються взаємозалежності, а саме організаційне забезпечення характеризується тим, що враховує ці взаємозалежності.	Спрямування контрольних впливів (у межах системи державного фінансового контролю фінансової безпеки). Органічне поєднання різних видів взаємного контролю і самоконтролю. Єдність та координація контрольних впливів всіх структурних підрозділів державних органів контролю спеціалізованої та загальної компетенції та посадових осіб, які займаються фінансовою роботою.	Опис алгоритму контрольних впливів з боку державних контролерів. При цьому контрольний вплив буде ідентифікуватися як низка дій контролера або конкретного структурного підрозділу державних органів контролю спеціалізованої та загальної компетенції що реалізує контрольні дії, які вносять зміни в: 1) дії інших контролерів або структурних підрозділів; 2) організаційні процеси, операції та розподіл повноважень щодо їх виконання; 3) результативні та проміжні параметри конкретного процесу (за напрямками фінансового контролю).
Гармонійний розвиток державного фінансового контролю	На основі забезпечення єдності та взаємозв'язку всіх елементів організаційного забезпечення, їх певного співвідношення і супідрядності.			
Всебічний розвиток державного фінансового контролю	На основі сприяння всебічному розвитку форм і методів контролю, який є результатом комплексного вирішення контрольних завдань.			
Орієнтація на організаційну цілісність державного фінансового контролю	На основі орієнтування на побудову цілісної системи контролю.			

Джерело: розроблено автором на основі [9; 1; 6]

нормальної (ефективної, гармонійної, цілісної та орієнтованої на всебічний розвиток) течії контрольних процесів та операцій, що можуть виникати у такій системі.

Закономірно, що комплексне організаційне забезпечення державного фінансового контролю буде набувати як функціональних, так і структурних характеристик.

Структурні характеристики організаційного забезпечення формуються в межах ієрархічної організаційної структури державного контролю фінансової безпеки як упорядкованої сукупності взаємопов'язаних елементів (органів, служб, у т. ч. їх регіональних структурних підрозділів або окремих контролерів), які знаходяться між собою в стійких взаємостосунках (забезпечуваних за допомогою горизонтальних та вертикальних зв'язків) [4].

Констатуємо, що такі зв'язки обумовлюють функціонування і розвиток елементів структури державного контролю як єдиного цілого за допомогою комбінування низки координаційних механізмів, таких як: взаємне узгодження; прямий контроль; стандартизація контрольних процесів та типових контрольних операцій; стандартизація кваліфікацій.

Висновки з проведеного дослідження. Наведені вище положення дають змогу констатувати, що:

1) організаційне забезпечення державного контролю фінансової безпеки діяльності малого підприємства доцільно розглядати комплекс взаємозалежних та взаємодіючих структурних елементів (у межах організаційної структури державного управління фінансовою безпекою) і правил, що функціонують як система та формують умови для нормальної течії контрольних процесів та операцій, що можуть виникати в такій системі;

2) комплексне організаційне забезпечення державного фінансового контролю буде набувати функціональних та структурних характеристик;

3) структурні характеристики організаційного забезпечення формуються в межах ієрархічної організаційної структури державного контролю фінансової безпеки – як впорядкованої сукупності взаємопов'язаних елементів, які знаходяться між собою у стійких взаємостосунках (забезпечуваних за допомогою горизонтальних та вертикальних зв'язків);

4) наявність горизонтальних та вертикальних зв'язків обумовлює функціонування і розвиток елементів структури державного контролю, як єдиного цілого, за допомогою комбінування координаційних механізмів.

Отримані результати дають змогу виділити

схему базових структурних частин організаційного забезпечення державного фінансового контролю, що формується на основі структурних регламентів як сукупності документів (наприклад, стандартів, правил, положень), які необхідні для забезпечення високого рівня організованості відповідного контролю, через регулювання або обмеження режиму праці контролерів та контрольного процесу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ковальчук В.В. Економічні та правові аспекти діяльності суб'єктів інформаційного ринку / В.В. Ковальчук, Т.О. Поліщук // Університетські наукові записки. – 2012. – № 4. – С. 488–499.
2. Мельничук В.Г. Незалежний державний фінансовий контроль в Україні та досвід зарубіжних країн / В.Г. Мельничук // Фінансовий контроль. – 2006. – № 2. – С. 33–36.
3. Моисеєнко Е.В. Информационные технологии в экономике : [учеб. пособ.] / Е.В. Моисеєнко, Е.Г. Лаврушина. – Владивосток : ГУ экономики и сервиса», 2005. – 231 с.
4. Моргунець О.Б. Менеджмент у сфері послуг : [навч. посіб.] / О.Б. Моргунець. – К. : ЦУЛ, 2012. – 384 с.
5. Островерхова Г.В. Сутність та структура організаційного забезпечення інноваційної діяльності / Г.В. Островерхова // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ». – 2012. – № 6. – С. 59–67.
6. Петренко С.А. Принципи та методи комплексного організаційного проектування виробничих систем: інтегральні моделі організаційного дизайну / С.А. Петренко // Проблеми економіки та управління. – 2010. – № 684. – С. 156–162.
7. Підласий І.П. Педагогіка: 100 питань – 100 відповідей : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів] / І.П. Підласий. – М. : ВЛАДОС-ПРЕС, 2004. – 368 с.
8. Рожнов В. Організаційно-нормативні документи підприємства: Положення про структурний підрозділ. Посадові інструкції / В. Рожнов // Довідник кадровика. – 2006. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hrliga.com/index.php?module=profession&op=view&id=392>.
9. Туболець І.І. Шляхи удосконалення державного фінансового контролю в Україні / І.І. Туболець // Державне управління: удосконалення та розвиток [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=224>.
10. Юхименко П.І. Міжнародний менеджмент : [навч. посіб.] / П.І. Юхименко, Л.П. Гацька, М.В. Півторак [та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
11. Яровенко Г.М. Організаційні заходи забезпечення ефективного функціонування внутрішнього контролю підприємств / Г.М. Яровенко // Науковий вісник Державної академії статистики, обліку та аудиту. – 2008. – № 1(18). – С. 80–87.